

* Дайте визначення поняттям: ґрунт, земельні ресурси.

* Перечислити ґрунтоутворюючі чинники.

* Назвіть ґрунти, які поширені на території України.

* Охарактеризуйте найпоширеніші ґрунти України, називаючи тільки найтиповіші особливості.

Тема уроку:

Рослинність.

**Червона та Зелена книги
України.**

Мета уроку :

сформувати знання учнів про основні типи рослинного покриву України; видовий склад рослинності; стан рослинних ресурсів; Червону та Зелену книгу України; закономірності поширення основних типів рослинності в Україні; навчити розпізнавати рослини, занесені до Червоної книги України; рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України; ендемічні і зникаючі види рослин; навчити аналізувати карту рослинності України; характеризувати вплив господарської діяльності на рослинний покрив; продовжувати розвивати навички образного, абстрактного та критичного мислення; спонукати учнів до аналізу, синтезу, оцінки; сприяти формуванню екологічної культури учнів, бережного ставлення до рослинних ресурсів України, розуміння взаємозв'язків між усіма природними компонентами.

Рослинність –

сукупність рослинних

угруповань у складі

різних видів рослин,

що населяють відносно

однорідну територію та

перебувають між собою

у взаємовідносинах.

Рослинне угруповання — це сукупність рослин на відносно однорідній ділянці, які перебувають у взаємовідносинах між собою і з навколишнім середовищем

Основні типи рослинних угруповань

ліси:

хвойні, широколисті, мішані

переважають деревні рослини

луки

панують багаторічні трав'янисті рослини, що ростуть та розвиваються з весни до осені

степи

панують багаторічні трав'янисті рослини із родини Злакові.

болота

надмірно зволожені території

ЛІСИ – угруповання, у яких переважають деревні рослини. Ліси залежно від переважаючої породи дерев: широколисті, хвойні, мішані.

У широколистих лісах ростуть різноманітні види листопадних дерев: дуб, граб, бук, клен, ясен, береза, липа тощо. Поширені у горах Криму й Карпат та у центральних регіонах України).

У хвойних лісах ростуть різні види голонасінних: ялина, сосна, смерека. Смерекові ліси Карпат зазвичай темні, з потужним шаром опалої хвої, майже не ростуть трави. Соснові ліси у північній частині України часто світлі, із багатим трав'яним покривом.

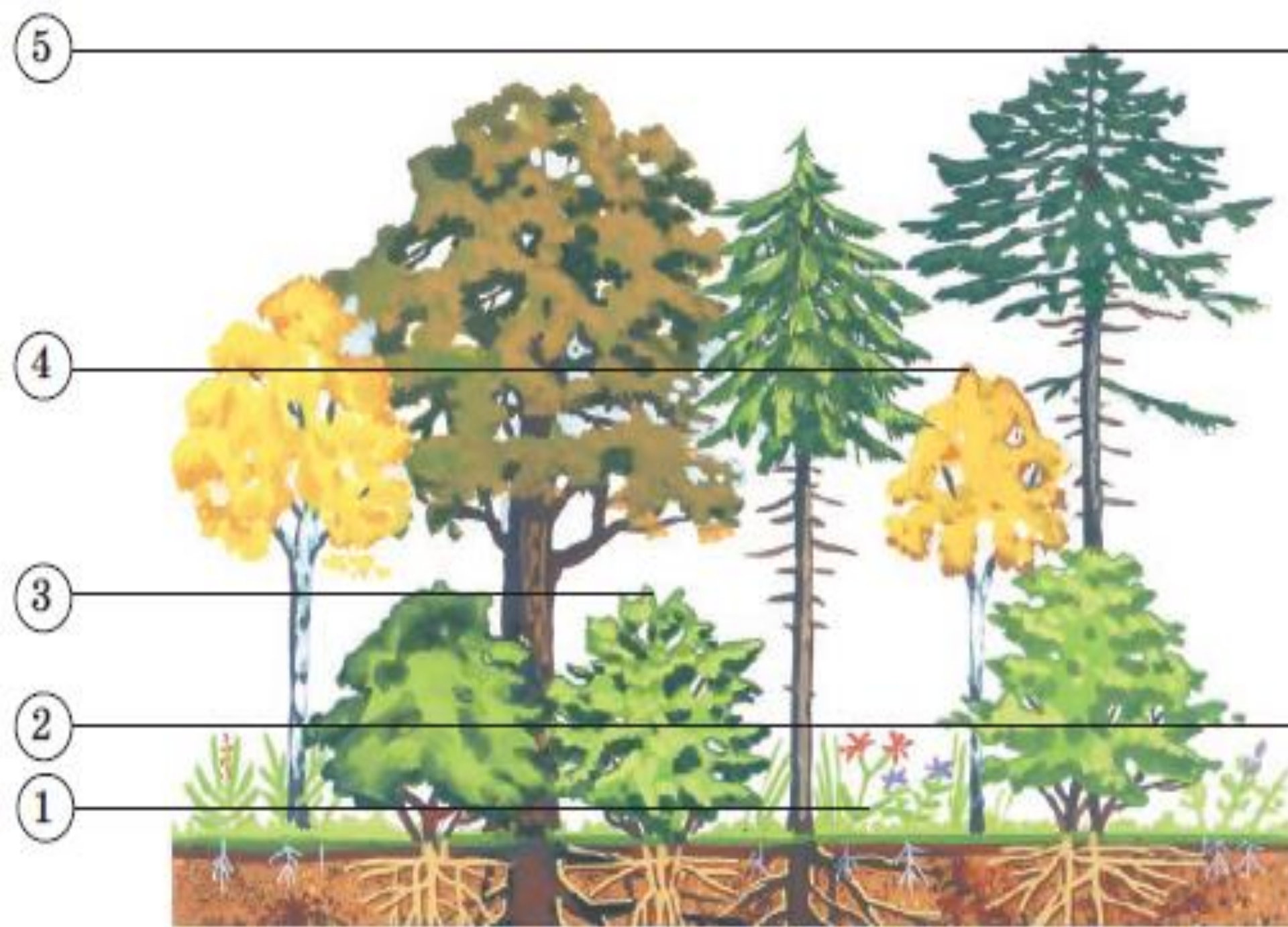

**У мішаних лісах
можуть переважати
як листопадні
(граб, дуб, береза),
так і хвойні дерева
(сосна).**

Ярусність

- Верхній п'ятий надземний ярус складають високорослі дерева - сосна, дуб, граб.
- Рослини четвертого нижчого ярусу - це невисокі дерева (дика груша тощо).
- Ще нижчий третій ярус утворений чагарниками (ліщина, ожина та ін.).
- Четвертий ярус складають трав'янисті рослини (розрив-трава, медунка, барвінок).
- Перший наземний ярус утворений мохами, грибами.

ЛУКИ – угрупування, що розвиваються за умов достатньої зволоженості, де панують багаторічні трав'янисті рослини.

- Екологічне значення луків для людини: пасовища для випасання худоби та косовиці для заготівлі трав. Сінокосно-пасовищні луки в Карпатах називають полонинами.

Типи лук щодо вологості:

- заплавні луки, які розміщуються у долинах річок, тому під час повені покриваються водою (вода наносить мул, що сприяє підвищенню родючості ґрунту);
- суходільні луки, які зволожуються лише дощами.

СТЕПИ – угруповання,
розвиваються за
малої зволоженості,
де панують
багаторічні
трав'янисті рослини,
насамперед ковила,
типчак, костриця
тощо.

БОЛОТА – угруповання,
розвиваються в умовах надмірної
зволоженості, де домінують трави,
але часом зростають невеликі кущі
і дерева.

ШТУЧНІ УГРУПОВАННЯ — сади, ягідники, парки, поля, баштани, городи, квітники, пасовища, лісонасадження, що існують завдяки підтримці людиною, бо **не здатні самотійно існувати тривалий час.**

Червона книга України

— це книга, що містить перелік і опис рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин, що потребують особливої охорони. До неї заносять назви видів рослин і тварин, які перебувають у природних умовах на території України і в межах її територіальних вод під загрозою зникнення. Підставою для занесення до Червоної книги є дані про зміну їх кількості, районів поширення та умов існування, докази того, що вони без вживання термінових заходів щодо їх охорони не можуть існувати. До Червоної книги України занесено понад 530 видів рослин і грибів, які поділені на такі категорії: 1) зниклі, 2) що зникають, 3) рідкісні, 4) невизначені, 5) недостатньо відомі, 6) відновлені.

28.5042
4-15

Червона книга України

РОСЛИННИЙ
СВІТ

Рослини, занесені у Червону книгу України...

карагана скіфська

зіркоплідник
частуховидний

ковили українська

тюльпан Шренка

волошка Талієва

рябчик шаховий

Зелена книга України є офіційним державним документом, в якому зведено відомості про сучасний стан рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, та типових природних рослинних угруповань, які підлягають охороні.

У книзі подано 88 ілюстрацій рідкісних угруповань. Вміщено також нормативні документи про Зелену книгу України. Видання розраховане на державні, наукові і громадські установи та організації, навчальні заклади, фахівців у сфері збереження біорізноманіття, активістів зеленого руху

Рослинні ресурси -

це всі рослинні організми (вищі рослини, гриби, мохи, лишайники, водорості), які ростуть на територіях і акваторіях та використовуються або можуть бути використані для різних потреб суспільства.

- Що таке рослинні угруповання?
- Назвіть рослинні угруповання, що поширені на території України.
- Назвіть типи лісів, що поширені на території України. В яких районах?
- Назвіть типи луків, що поширені на території України.
- Що собою являють Червона та Зелена книги України?

Розкрити поняття «рослинні ресурси»

«Знайди пару»

сосна, бук, шавлія, астрагал, келерія,
конюшина, береза, граб, тонконіг,
тис ягідний, бук, липа, клен, ковила,
маренка, будяк, кермек, кульбаба,
лоза, жовтець, вівсяниця, росичка,
сфагнум, очерет, осока, аїр, рогіз,
тополя чорна, полин, житняк,
деревій, щавель.

Домашнє завдання:

- Опрацювати параграф 28.
- Підготувати повідомлення про рослини своєї місцевості та рослини занесені до Червоної книги.